

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za trisopno petil-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotić).

— Podpisani javljajo s tem, da so se kot člani deželnega zbora poknežene grofovine Goriške-Gradiške združili v solidarno delovanje „v klub slovenskih poslancev deželnega zbora goriškega“ ter si izvolili predsednikom dr. Antona Gregorčiča, njega namestnikom Alfreda grofa Coronini-ja in tajnikom dr. Henrika Tuma.

V Gorici, dne 28. decembra 1895.

Dr. Josip Abram, prof. Ivan Berbuč, Alfred grof Coronini, župnik Blazij Grča, dr. Anton Gregorčič, župan Anton Klančič, geom. Ivan Lapanje, župan Anton Muha, dr. Aleksij Rojic, dr. Henrik Tuma.

„Primorec“

bo izhajal tudi letos vsak drugi torek v dosedanji obliki, torej 26 krat v letu najmanj na 8 straneh; čim več pa bo naročnikov, toliko več bo prinašal berila. Cena ostane dosedanja, namreč za celo leto

80 kr.

Kdor je dobil današnje številke kak iztis več, naj ga blagovoli oddati takemu znanцу, ki bi se utegnil naročiti. Kdor je naš prijatelj, naj se vsekakor potruži, pridobiti nam novih naročnikov, ker nam jih je potreba, ako hočemo izhajati. V mnogih vaseh so se potrudili rodoljubni možje in nabrali 30, 40, 50 in več naročnikov; vse iztise pošiljamo eni sami osebi, ki jih potem deli naročnikom. Ali bi se to ne godilo tudi lahko drugod? Poskusite!

Letos bomo prinašali v podlistku tudi lepe povestice; ozirali se bomo bolj na kmetijstvo in narodno gospodarstvo sploh, za kar smo odločili v listu poseben oddelek. Tudi bomo prinašali smešnice in sestavkov za kratek čas, kajti to željo so nam izrazili naročniki od mnogih strani. Skrbeli bomo tudi za točna poročila o trgovskih cenah v Gorici. Izogibali pa se bomo v „Primorcu“ domačih preprirov kolikor bo le mogoče; narodnim nasprotnikom pa ne prizanesemo, naj bodo še tako imenitni možje ali visoki dostojanstveniki.

Uredništvo in upravnništvo.

Važne interpelacije.

Slovenski poslanci so stavili v drugi seji deželnega zbora pet interpelacij, ki jasno označujejo nepremostljivo opozicijo sedanjemu vladnemu sistemu na Primorskem. Posebno rezke so tri interpelacije naravnost proti namestniku vitezu Rinaldiniju, dve pa proti vodstvu c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici. —

Prvo interpelacijo posl. Grče prinesemo celo, ker smo jo morali izpustiti v zadnji „Soči“; druge pa skrajšamo in v celoti podamo le končna vprašanja.

Interpelacija

posl. **Blazija Grče** in tovarišev do Njegove Vzvišenosti gospoda ministra za notranje stvari radi izleta tržaških Slovencev na Sv. Goro.

Dne 15. septembra t. l. priredilo je tržaško „delavsko podporno društvo“, kateremu se je pridružilo telovadno društvo „Sokol“ v Trstu, izlet ali romanje na Sv. Goro pri Gorici.

Gostom pripravljalo je tukajšnje telovadno društvo „Sokol“ vsprejem in veselico v Solkanu, torej izven Gorice. Izlet na Sv. Goro in ljudsko veselico je tukajšnje c. kr. glavarstvo dovolilo — kakor se kaže, sporazumno z mestnim županstvom — z omejitvijo, da izletniki ne smejo v sprevedu skozi mesto Gorica ne z odkritimi znamenji in v društveni obleki, in da se prihod ne vrši po glavnih ulicah.

Tržaški društvi, ki ne poznati goriških krajevnih razmer in ne domnevajoči si nikake protivnosti od strani javnih oblastij, zanašajoči se na zdravi in mirni razum goriškega prebivalstva, sprejeli sti dovolitev v dani obliki.

Zastopnik tukajšnjih društev trdil se je, odgovoriti voditelja c. kr. okrajne oblasti v Gorici od take dvoumne dovolitve — a zaman. Ker pa se je upalo, vspešne prehod po mestu se zadnji čas oblažiti, se izleta ni hotelo odložiti.

Po prehodu — ali bolje obhodu okolo mesta — se le ovedeli so se tržaški izletniki, kako dovolitev je c. kr. politična oblast v Gorici dala od sebe, dovolitev, katera je bila povsem osnovana takó, da je morala žaliti vsakega udeleženca v narodnem čutstvu in bi utegnila provzročiti slabe posledice, ko bi ne bili reditelji izleta napeli vseh močij, da je ohranila množica mirno kri.

Tukajšnja politična oblast privoljuje romarjem na Sv. Goro tudi za časa najštevilnejšega udeleževanja od Rožnice (15. VIII.) vsakega leta naprej celim stotinam, da, tisočinam, brez posebnih varstvenih priprav, svoboden prihod skozi Gorico po vseh delih mesta, ter je treba še manj opazati, da je ogromna večina božjepotnikov slovenske narodnosti s Krasa iz Trsta, tržaške okolice in Istre, ne da bi se dogajali neredi ne od strani prebivalstva goriškega mesta, ne od strani dohajalcev.

Tukajšnja c. kr. politična oblast mora biti dobro poučena, da so prebivalci goriškega meta, kolikor so pristnega slovenskega, furlanskega, in italijanskega rodu, mirne nravi in ni od njih strani nobene nevarnosti.

C. kr. politična oblast mora biti dobro poučena, da je v goriškem mestu le neka mala svojat, sestavljajoča se po večem iz priseljencev mešane krvi ali odpadnikov različnih narodnostij, ki seje zavist proti vsemu, kar je slovenskega;

c. kr. politična oblast mora vedeti, da stanujejo ob cestah in potih, katere je odkazala tržaškim izletnikom, večinoma ljudje nižjih slojev prebivalstva, katerih ni težko nahujskati proti vsakomur, da so te poti deloma tesne in po nekod skoro nič razsvitljene;

c. kr. politična oblast mora vedeti, da je privodna cesta od goriške železniške postaje do glavnega trga v mestu in odtod gosposka ulica široka in prostorna, razmerno

goriskim okolnostim dovoljno razsvitljena, da stoje ob njej večinoma ljudje iz imovitiših in razumniših krogov:

c. kr. politična oblast morala je torej vedeti, da je bilo nevarno puščati množico ljudi po temotnih, ozkih ulicah, kjer se prebivalstvo lahko ščuva k nasilstvom, nikari pa ne po poti, ki vede naravnost in katero je bilo prav lahko zastražiti proti — četudi — nahujskanim rogoviležem;

c. kr. politična oblast se je torej morala zavedeti, da nje prepoved ne le ni bila utemeljena, ampak je bila izdana le na željo one združbe goriškega mesta, katera izvan sebe odreka obstoj vsakemu, posebno pa z zaničevanjem taji bivanje in bitek slovenske narodnosti v goriškem mestu, torej le na dobro prikrito željo nestrpnih, državi nepokornih življev, z namenom žaliti narodnostno čuvstvo slovenskih izletnikov iz Trsta, še bolj pa slovenskih meščanov goriških.

Vsled tega si podpisani usojajo vprašati Njegovo Vzvišenost gospoda ministra za notranje stvari:

1. ali je visoka c. kr. vlada voljna storiti konec izzivljanju slovenske narodnosti v Gorici po nepremišljenih činih lastnih organov?

2. ali misli poklicati na opravičenje osnovatelja znane neobrazložne prepovedi?

V Gorici, dne 28. decembra 1895.

Slede podpisi vseh članov slov. kluba.

Slovenska šola v Gorici.

Posl. dr. Gregorčič je zgrabil z ostro interpelacijo namestnika Rinaldinija. Kakó ostra so razna izvajanja, je razvidno iz končnih vprašanj. Evo doslovni konec interpelacije:

Z ozirom na vse to stavlja podpisani do Njegove Vzvišenosti gospoda c. kr. namestnika v Primorju naslednja vprašanja:

1. Kako more Njegova Vzvišenost zagovarjati okoliščino, da se je določil kraj slovenski ljudski šoli, ki se ima ustanoviti v Gorici, ne da bi se bila sklicala komisija, katero zahteva §. 7. zakona z dne 6. maja 1870., dež. zak. št. 30, katere se imajo udeležiti vsi, ki so pri stvari prizadeti?

2. Kako je mogla Njegova Vzvišenost predlagati, naj deželni šolski svet sklepa za stalno o prostoru, kjer naj se otvori nova slovenska šola, ne da bi se bil izjavil v tej zadevi mestni šolski svet goriški, kakor to zahteva §. 2., odstavek 4. ministerske naredbe z dne 9. junija 1873. in 10. maja 1885.?

3. Iz katerih razlogov je Njegova Vzvišenost odredila, naj se ne piše zapisnik o komisiji, ki je bila 16. novembra v Podturnu, oziroma naj komisija ne izreče svojega mnenja glede na Katinelijev kosarno, vsled česar ni prišlo do višjih šolskih oblastij poročilo šolskih izvedencev, ki sta se udeležila komisije, katero se je izreklo odločno proti temu, da bi se rabila omenjena kosarna kot šolsko poslopje za slovensko šolo?

4. Ali je res, da je Njegova Vzvišenost naložila komisiji, ki je bila 27. novembra v Podturnu, naj se izreče o rabljivosti Katinelijev kosarne za slovensko ljudsko šolo brez ozira na to, da je zunaj mesta in oddaljena od središča? Ako je to res, zakaj je Njegova Vzvišenost izločila iz naloge, dane komisiji, oziranje na ti okoliščini in izjavo o rabljivosti kosarne za šolske namene z ozirom na ekscentrično lego in oddaljenost kosarne od mesta?

5. Kateri razlogi so nagnili Njegovo Vzvišenost, da je odločila slovenski ljudski šoli, ki se ima ustanoviti v Gorici, tak prostor, ki direktno nasprotuje njenemu uspevanju in obstanku?

6. Kako more opravičiti Njegova Vzvišenost to, da je odločila slovenski ljudski šoli v Gorici tak prostor, ki je za mnoge v šolski dobi stoječe otroke tega šolskega okoliša oddaljen nad postavno daljavo 4 km., dasi je bilo možno dobiti primerne prostore blizu središča šolskega okoliša?

7. Kaj je napotilo Njegovo Vzvišenost, da je odločila slovenskim, šolski dolžnosti podvrženim otrokom goriškim tako šolsko poslopje, ki dela mnogim otrokom obiskovanje šole, to je izpolnovanje postavne dolžnosti, nemogoče?

V Gorici, 28. decembra 1895.

* * *

Dr. Rojic je čital interpelacijo na ministrskega predsednika. Ali vsa interpelacija obdeluje le ravnanje viteza Rinaldinija, katerega politiko imenuje pogubno. Konec se glasi:

Zato stavlja podpisani do Njegove Vzvišenosti gospoda predsednika ministrskega sveta nastopna vprašanja:

1. Ali hoče Njegova Vzvišenost odrediti, da se mu direktno in neposredno predloži poročilo šolskih strokovnjakov, ki sta se udeležila komisije 16. novembra, ter natančno poročilo deželnega šolskega nadzornika, ki se je udeležil komisije 27. novembra, da se do dobra prepriča o popolni nesposobnosti Katinellijske kosarne za namene slovenske ljudske šole v Gorici?

2. Ali hoče Njegova Vzvišenost naznaniti politične razloge, katere je navedel cesarski namestnik v Primorju, da bi visokemu ministerstvu dokazal, da treba sprejeti Katinellijsko kosarno kot šolsko poslopje slovenski šoli, a da ne kaže sprejeti niti začasno šolskih prostorov zasebne šole, ki so se ponudili brezplačno za namene nove slovenske ljudske šole?

3. Ali hoče Njegova Vzvišenost naročiti cesarskemu namestniku v Primorju, da naj napne vso svojo moč in javlavo v izvršitev zakonov in naredb državnih oblasti tudi tedaj, ko so v prilog slovenskemu prebivalstvu v Primorju, kakor n. pr. v zadevi ustanovitve slovenske ljudske šole v Gorici, ter opozoriti ga, da nikakor ne gre, da bi

z napačno izvršitvijo to pokvaril, kar določujejo pravoveljavne razsodbe v prilog slovenskim, šolski dolžnosti podvrženim otrokom v namen, da se izvršijo obstoječi šolski zakoni?

4. Ali hoče Njegova Vzvišenost opozoriti c. kr. namestnika v Primorju na to, da Slovenci v Gorici imajo z Italijani enako pravico, da se varuje in goji njih jezik in narodnost, da se varuje njih čast, imetje in življenje, da uživajo državljanske in politične pravice, da dobivajo potrebna sredstva za pouk in izobraževanje, da vladni organi z njimi blagohotno ravnaajo, in da tedaj popolnem različno postopanje vlade nasproti Slovincem in Italijanom v Gorici je neopravičeno, nepravilno in državi kvarno?

5. Ali hoče Njegova Vzvišenost zapovedati cesarskemu namestniku v Primorju, da kot načelnik deželnemu šolskemu svetu, kateremu pripada pravica in dolžnost ustanavljati nove šole, poskrbi slovenski ljudski šoli v Gorici, ki se ima ustanoviti, v najkrajšem času primerne in spodobne prostore, da se zatre opravičena in rastoča razdraženost, ki je nastala mej slovenskim ljudstvom radi izživajočega postopanja cesarskega namestnika v tej šolski zadevi?

V Gorici, 28. decembra 1895.

* * *

Naposled je interpeloval posl. dr. Tuma naučnega ministra. Naštevajo celo vrsto ukazov in odlokov, za katere se mestni zastop goriški ni brigal; zato Slovenci ne verujemo, da izdaja kaj zadnji ukaz ministerstva zastran novega šol. poslopja. — Konec se glasi:

Z ozirom na vse to stavijo podpisani na Njegovo Vzvišenost gospoda naučnega ministra naslednji vprašanja:

1. Kakih sredstev se hoče poslužiti Njegova Vzvišenost, da se točno izvrši ministerški odlok, ki nalaga mestu goriškemu, naj brez odloga sezida novo poslopje za slovensko ljudsko šolo, ki se ima ustanoviti v Gorici?

2. Kaj je napotilo njegovo Vzvišenost k temu, da je odločil kot začasno šolsko poslopje slovenski ljudski šoli v Gorici kosarno pod Turnom, ki je po spričevanju pedagogov popolnoma neprimerna za šolsko rabo, ter da je odklonil popolnoma pravilno zidano, z vso šolsko opravo preskrbljeno šolsko poslopje v sredi mesta, ki se je

ponudilo v brezplačno porabo za omejeno šolo?

V Gorici, 28. decembra 1895.

Renčani pred sodiščem.

Dr. Rojic je interpeloval zastran znane rabuke med Renčani in orožniki o priliki streljanja na dan sv. Vincenca 22. jan. 1894. Dva vrla mladeniča sta zgubila življenje, več je bilo ranjenih, a naposled še veliko obsojenih na ostro kazen. Interpelacija pravi, da je „pripisati nesrečo zgolj ter neposredno neznanju deželnega slovenskega jezika orožnikov in posredno pa polit. oblasti, ki dopisuje županstvu v nemškem jeziku“. (Župan v R. namreč ni razumel dopisa glavarstva, ki je le pogojno omejeval streljanje, a župan ga je prepovedal brezpogojno). Sploh šiba interpelacija nemško uradovanje pri glavarstvu v Gorici in vpraša ministra notranjih poslov:

1. Je-li resne volje, nastavlja v političnem okraju goriškem le take uradnike, ki so slovensčine ne le popolnoma zmožni, ampak tudi kot deželni jezik v občejanju ne protivni?

2. Je-li misli pozvati na odgovor onega, ki je posredno zakrivil smrt dveh ljudi in ostro obsodbo onih do sedaj poštenih Renčanov?

V Gorici, dne 28. decembra 1895.

(Podpisi vseh članov slovenskega kluba).

Deželni zbori.

Goriški. — 28. pr. m. ob 10. uri je bila slovesna sv. maša; udeležili so se je vsi slovenski poslanci, deželni glavar in dva Italijana. — Ob 11. je bila prva seja; posl. Benardelli je zbolel (in odstopil; glej niže); navzoč je bil tudi knezonadškof. — Zastopnik vlade vitez Bosizio je naznanil imenovanje deželnega glavarja in njegovega namestnika, na kar je storil grof Franc Coronini slovesno obljubo in potem govoril otvoritveni govor. Navajen je ubogati ukazom Nj. Velicastva, zato sprejme tudi zdaj to častno nalogo. Njegova naloga bo težavna iz raznih vzrokov, zato prosi podpore gg. poslancev. Žal, da ni več stare složnosti; časi so se spremenili. Ali on je ostal tak, kakoršen je bil početkom svojega političnega delovanja. — Poslanci so raznega mišljenja, ali edini so v čuvstvu do Njegovega Velicastva, kateremu naj zbor zakliče trikratni

«Ondaj ni bila slepa. Oslepela je pozneje: osepnice so jej vzele vid. Bil sem tedaj star osem let, in od onega časa jo vodim in jej povračam njeno materinsko skrb in ljubav. Kako bi jo torej mogel ostaviti, in kedo bi me vsprejel v službo, ker nisem še dosti močan, in mi dajal toliko plačila, da bi mogel hraniti in pred zlom varovati sebe in svojo pomajko!»

«Priden deček si!», rekel je aga, segel v mošnjo in podal Antu srebrn novce.

Anto se je lepo zahvalil, poklonil se in šel.

Tri leta potem, ko je Anto vodil svojo slepo pomajko po mestih in selih, vrnil se je zopet. Kakor nekdanj, tako je dovel tudi sedaj slepico kraj mostu, kjer je že več slepih, bolehnih in poškodovanih sirot čakalo, molilo in prosilo miloščine. Anto je v svojem šestnajstem letu vzrastel in postal mnogo lepši.

Anto je šel v tretjo prodajalnico do onega age. Že pri mostu bi mogel vsakdo opaziti veliko razliko mej sedanjim Antom in mej onim pred tremi leti. Ne samo, da je odrastel, marveč tudi po tem, da se je ondan vedel detinski, sedaj pa resno — mladeniški; vsled tega tudi ni hotel več stati tik slepice, ampak nekoliko korakov dalje, da ne bi kdo mislil, da je slepčovodja.

(Dalje pride).

Podlistek.

Slepčovodja.

Slika iz bosanske prošlosti. — Hrvatski spisal Ivan Lepušić; poslovenil Iva Čestimir.

I.

Semenj je bil.

Kraj mostu sedla je na zemljo slepa žena, pri njej pa je stal deček, star kakih dvanajst let. Kadar se je kdo prikazal, šepnil je deček slepici: aga, beg, spahinja,*) trgovec, seljak, ženska ali moški, star ali mlad, da je sirota vedela, kako naj koga nagovori in prosi miloščine.

«Neki aga, najbrže trgovec», šepnil jej je deček. Ona pa je stegnila obe roki in prosila: «Podeli, dobri aga, slepi siročici, ki ne vidi belega dneva!»

Aga je obstal in segel v mošnjo; toda v mošnji ni bilo nič drobiža.

«Glej, deček, ona tretja prodajalnica — tje kaj pridi!»

Minulo je že davno poldan. Ljudje so se pričeli razhajati; deček je dejal slepici: «Ostani tukaj, mati, jaz pa grem v tretjo prodajalnico, kakor mi je dejal oni aga».

Deček je šel. Bilo mu je ime Anto. Stopil je v prodajalnico in dobil ago, ko je sedel na blazini in pušil čibuk.**)

Deček je molčal in aga je molčal, ker si je mislil: dete hoče kaj kupiti; ko je pa videl, da je deček uprl va-nj svoje oči, vprašal ga je:

«Kaj hočeš, deček?»

«Dobri aga, velel si mi priti v tretjo prodajalnico, ker nisi imel drobiža».

«Dà, res je. Nà, tu imaš!», dejal je aga in mu podal nekoliko par.†) «Odkod pa si?», nadaljeval je aga.

«Iz Skoplja».

«Kako ti je ime?»

«Anto».

«Ubogi Anto, ti si si izbral žalosten stan! Je-li ono tvoja mati?»

«Ne».

«Sorodnica, je-li da?»

«Niti ona ni meni v sorodu, niti jaz njej».

«Neumnež! Čemu jo torej vodiš? Ali bi ti ne bilo bolje, da služiš kakemu častitemu gospodarju?»

«A kam bi šla ona, revica?»

«Kam? Gotovo se dobi kaka bolehná sirota, ki bi vodila slepico».

«Kdo pa bi mene sprejel v službo?»

«Vsakdo, kdor te potrebuje; še jaz bi te sprejel».

Anto se je nekaj zamislil, potem pa rekel:

«Dobri aga! Ona nesrečnica ni niti moja mati niti sorodnica, vendar pa jo cenim više nego rodno mater»....

«Kako je to, da jo ceniš više nego rodno mater?», pretrgal mu je govor aga.

«Dobri aga! Ostal sem sirota brez očeta in matere, a bil sem tedaj star pet mesecev. Nikakega sorodnika nisem imel, ta sirota pa me je čuvala kot svoje dete».

«Toda kako naj skrbi slepa žena za dete?»

*) grašak; — **) turška dimka (lula).

†) turški denar.

*) krušna mati.

„Evviva“ in „Živio“. — Na to je pozdravil zbor se vladin komisar s svojim prestarim stereotipnim pozdravom. — Deželni glavar prečita v obeh jezikih slovesno obljubo, katero so potem storili poslanci po abecednem redu v njegove roke. S tem je bila končana prva seja.

Druga seja popoldne ob 5.45. V tej seji ni bilo več nadškofa; Benardelli tudi odsoten. Dež. glavar prečita veliko vrsto došlih peticij, ki se izročijo odsekom. Na to so sledile interpelacije, katerih vsebino smo ponatisnili spredaj. — Sledé poročila o volitvah; potrdé se vse. Poročilo o volitvah na Krasu je imel dr. Pajer, ki je priporočal potrditev. Pri tej točki je govoril dr. Gregorčič ter po vrednosti ožigosal vladno postopanje. Volitev je bila na to potrjena soglasno. Začasni proračun se sprejme le za mesec januar; odbor je predlagal neomejeno, kakor zadnjič; ali dr. Rojic je stavil predlog imenom slovenskih poslancev le na en mesec, kar je bilo po nekaterih pojasnilih dr. Gregorčiča tudi sprejeto.

V deželni odbor so bili izvoljeni: za skupino veleposestnikov dr. Verzeznassi, namestnik dr. Lovisoni; za mesta in trge dr. Pajer, nam. dr. Marani; za kmečke obč. dr. Tuma, nam. dr. Gregorčič; iz celega zbora dr. Abram, nam. prof. Berbuč.

Deželni odbor predloži sklep računov za l. 1891. in proračune za l. 1896., ki se izročé posebnemu odseku 7 udov. — Volita se dva odseka. V finančni so bili voljeni: Berbuč, Gregorčič, Marani, Locatelli, Ritter, Rojic, Verzeznassi (predsed). V peticijski odsek: Dottori (preds.), Abram, Coronini, Klančič, Lapanja, Michielli, Venuti.

Kranjski. — Deželni predsednik baron Hein je omenjal v svojem ogovoru težavne naloge, katero imajo poslanci izvršiti zlasti zaradi zadnjega velikega potresa. Skrbeti bo treba, da se dežela, ki je tako osiromašena, preveč ne obremeni, in da se pospešijo dela gledé vodovodov, cest in železnic. Deželni glavar je potem otvoril sejo. Pozdravivši vse poslance, izreka trdno voljo, da bo vstrajal delujoč v blagor domovine na oni poti, katero mu kaže zvestoba in udanost do presvetlega vladarja, domoljubje in pravičnost; v tem naj ga blagovolijo poslanci složno podpirati. Opozarja na slabo stanje kranjskega, zlasti dolenskega poljedelstva, ko so vinogradi večinoma uničeni. Vendar bo mogoče vse srečno izvršiti, ako poslanci složno delujejo, opustivši vse nepotrebne strankarske prepire. Po volitvi raznih odsekov je bila prva seja zaključena.

Štajerski. — V odsotnosti slovenskih poslancev je začelo zasedanje dež. zbora štajerskega. Dež. glavar grof Attems je v svojem ogovoru rekel mej drugim: Obžalujem, da so prazna mesta, kjer so skoraj do konca zadnjega zasedanja sedeli zastopniki kmetskih občin dolenjštajerskih. Dogodbe, katere so se primerile koncem zadnjega zasedanja, so nam v živem spominu. Vsled tega sem si svest, da nagibi, katere so navedli ti gospodje poslanci za izstop, izvirajo iz krivega tolmačenja glede stališča deželno-zborske večine. Smatral sem se zategadelj opravičenim misliti, da se zbere danes štajerski deželni zbor zopet polnoštevilno, in ker mi gospodje niso novič ničesar naznanili, sodim, da smem upati, da bodo sodelovali še v tem zasedanju poslanci vseh okrajev pri opraviilih dež. zbora. — Tudi namestnik marki B a c q u e h e m je pozdravil poslance ali, kakor je razvidno iz poročil, ni omenil odsotnosti slovenskih poslancev.

Moravski. Deželni zbor je bil odprt 28. pr. m. z navadnimi formalnostmi. Poslanec Promber je stavil neki predlog glede volitve odsekov, kateremu je zbor pripoznal nujnost. Poslanec Stransky je pri tem naglašal, da Čehi radi delajo v odsekih, če tudi niso v deželnem zboru zastopani, kakor bi morali biti po številu češkega prebivalstva. Obžaloval je, da se nijeden Čeh ne voli za predsednika kakemu odseku.

Gališki deželni zbor je otvoril deželni maršal grof Stanislav B a d e n i. Rusinom je obetal dobrohotnost in pravičnost. Namestnik knez Sanguszko je hvalil zasluge njegovega prednika za Galicijo, obetal, da bode vlada

pravična tudi Rusinom, da se bode pa upiral pojavom strankinih strastij. Poslanec Barwinski je obžaloval, da se pritiska le na rusinski narod pri volitvah in je protestoval proti temu, da bi se nadglasovali Rusini v deželnem zboru.

Iz državnega proračuna za l. 1896.

Zadnjič smo prinesli kratka poročila o državnem proračunu leta 1896. Danes naj popolnimo, kar smo zadnjič opustili, ali le na kratko omenili.

Ministerstvo za bogočastje in nauk. — To ministerstvo ima več skupin. Prva je centralna; njen proračun za l. 1896. znaša 2,249.469 gld., več od letos samo malenkost 178.340 gld., in sicer pri rednih izdatkih 92.684, izrednih pa 85.664 gld. — Med temi stroški je postavljen prvi obrok 2000 gld. za zgradbo arheološkega muzeja v Ogleju. Zanimati utegne morebiti koga, ako še povemo, da je postavljen tudi drugi obrok 30.000 gld. za popravo zvonika v Splitu.

Druga skupina je bogočastje; za to je proračunjenih rednih izdatkov 6,322.600 gld., izrednih 273.770 gld., vsega skupaj več od letos 75.476 gld. Med temi je za Kranjsko 199.900, za Goriško 112.900, za Trst 67.100, za Istro 133.100 gld. (Dohodki istih verskih zalogov pa so proračunjeni za Kranjsko 88.700, za Goriško 24.400, za Trst 11.300, za Istro 15.100 gld.) — Proračunski odsek je sklenil priporočiti državnemu zboru resolucijo, ki pozove vlado, naj predloži tekom l. 1896. načrt zakona, s katerim se konečno uredé dohodki duhovščine (kongrua).

Tretja in glavna skupina je nauk; tu znaša proračun 16,569.831 gld., več od letos za 550.284 gld. Od te svote pride na redne stroške 15,474.625 (več od letos 645.004) in na izredne 1,095.206 (več 94.720 gld.) — Vseučilišča bodo stala po tem proračunu 3,608.492 gld., in sicer: na Dunaju 1,099.400, v Inomostu 293.300, v Gradcu 369.200, v Pragi (češko in nemško) 875.000, v Lvovu 207.100, v Krakovu 406.300, v Črnovcih 119.300 gld.; vsa poberó pa za izrednih stroškov še 227.892 gld. — Teologiske stolice svobodne od vseučilišč bodo stale 57.100 gld. (v Solnogradu in Olomucu ter evangelijska na Dunaju.) — Tehniške visoke šole poberó 887.055 gld. rednih izdatkov in 30.835 gld. izrednih. (Na Dunaju 282.700, v Gradcu 113.300, v Pragi 275.900, v Brnu 101.000, v Lvovu 113.600). Vrh tega je še 5000 podpore profesorjem za potovanja, 22.000 gld. za izobraženje sposobnih učiteljskih močij za visokó poljedelsko šolo in 3000 gld. za podpore visokošolcem. — Srednje šole zahtevajo 6,208.200 gld. rednih izdatkov in 227.229 gld. izrednih. Od teh poberó gimnazije 4,421.200 gld. rednih stroškov, realke pa 1,752.112 gld. — Državne knjižnice 28.800 gld. — Obrtne šole 2,446.219 gld. — Učiteljska in ljudske šole 2,081.956. — Doklada za supleme 72.000 gld.

Istrski poslanec Spinčič je predlagal v zboru resolucijo, naj bi vlada takoj ustanovila hrvaško gimnazijo v Pazinu. Proračunski odsek je pa to resolucijo premenil takó, naj vlada za slovansko prebivalstvo Istre ustanovi nižjo gimnazijo s hrvaškim učnim jezikom.

Finančno ministerstvo. — V zadnji številki smo govorili o mitnicah, kolekih, colnini, tobaku in o mali loteriji; vse to spada v področje finančnega ministerstva. Danes popolnimo poročilo o tem ministerstvu. — Finančna uprava je stala letos 22,290.754 gld.; za prihodnje leto je proračunjena na 23,165.202 gld., torej več za 874.448 gld. Od tega pride na osrednje vodstvo na Dunaju 1,108.990 gld., na razna ravnateljstva 3,551.766, na finančno stražo 7,949.987, na davkarje 4,698.155, colno upravo 1,768.640 gld. itd. — Proračunski odsek je sklenil predlagati več resolucij. Jedna poziva vlado, naj pospeši uvedbo zavarovanja dijurnistov pri bolniških blagajnah in pri onih proti neizplačani. Druga resolucija nujno poziva vlado, naj omogoči plačevanje

davkov po poštni hranilnici, kar bi bilo jako ugodno za davkoplačevalce.

Užitnina daje velik del državnih dohodkov. Za letos je bilo v proračunu 112,374.870 gld., za prihodnje leto pa je postavljenih 116,133.100 gld., torej trikrat več nego daje ves zemljiški davek. — Od tega zneska pride na žganjine 33 milijonov, kar je pač ogromna svota; žganje daje torej državi skoro toliko dohodka, kolikor vsa zemlja. Na vino in most pride 5,300.000, na pivo 32,760.000, na mineralno olje 6,800.000, na sladkor 27,060.000, na meso 6,800.000 gld. itd.

Proračunski odsek je sklenil prav važno resolucijo, namreč, da vlada se pozivlja, naj oddá užitninski davek v zakup le tedaj, ako ni druge poti, t. j. ako se erar ne pogodi z interesenti. Evo, takó nekako je hotel naš dopisnik iz hribov, naj bi napravil tudi naš deželni odbor z deželnimi dokladami na užitnino.

Znano je, da so izravni ali neposredni davki velik vir državnih dohodkov. Letos so proračunjeni na 112,092.000 gld., za prihodnje leto pa 113,616.400 gld., torej več za 1,524.400 gld. — Zemljiški davek je proračunjen na 35,500.000 gld., za 200.000 več od letos. — Hišni davek je določen 31,934.000 gld., za 338.000 več od letos Od tega zneska pride na najemščine 26,344.000 gld., za 360.000 več; na hišnorazredni davek pa 5,590.000 gld., za 22.000 manj od letos. Ta davek se plačuje na deželi; zato je le prav, da je čedalje manjši znesek v državnem proračunu. — Pridobnina je proračunjena na 12,151.000 gld., za 251.000 več od letos. — Dohodarina je pa večja in znaša 30,627.000 gld., več za 727.000 gld. — Manjših točk ne omenjamo.

Proračunski odsek je sklenil par važnih resolucij. Prva poziva vlado, naj se izterjuje zemljiški davek v posamičnih priznanih vrednih slučajih se le po spravljenju pridelkov.

Druga poziva vlado, naj predloži načrt zakona o oproščenju razrednega davka takih hiš, ki so prazne; dalje, da se odpišejo davki od onih najemnin, katerih hišni gospodarji v resnici ne prejmó; in tretjič, da se odpiše davek tudi hišnim posestnikom ob raznih neizplačanih, kakor pri zemljiških posestnikih. — Ako državni zbor sprejme te resolucije, bo znanepri nekaj olajšanja v posamičnih zares potrebnih slučajih.

Pravosodno ministerstvo. — To ministerstvo je proračunilo za l. 1896. izdatkov 22,976.699 gld., več od letos 434.160 gld.

Osrednje vodstvo na Dunaju zahteva 237.000 gld., več od lani 10.000 gld.

Najvišji sodni dvor bo stal 532.400 gld., več od letos 7400 gld.

Pravosodna uprava v vseh deželah bo stala 18,984.000 gld., več za 581.000. Od te svote pride na redne izdatke 18,744.000, več od letos za 481.000. Izredni izdatki pa so proračunjeni na 240.000 gld., več od lani za 160.000, in sicer 90.000 za nove zemljiške knjige, 150.000 pa za nova sodišča. — Na Primorskem je ustanovljeno le eno novo mesto kancista. — Za novo sodno poslopje v Ljubljani je sprejet prvi obrok 30.000 gld.; za dozidanje drugega nadstropja pri sodnem poslopju v Celovcu 16.000 gld. Za nakup Girancolovega sveta v Gorici, kjer se bo gradilo novo sodno poslopje, prvi obrok 9000 gld.

Za kaznilnice ali ječe je proračunjeno 2,577.000 gld., manj od letos 20.200 gld. (Za hrano jetnikom je proračunjeno manj 33.800 gld.) — Kaznilnice pa imajo tudi dohodke; ti so proračunjeni na 1,019.280 gld., manj od lani za 20.000 gld.

Proračunski odsek je sprejel več resolucij, katere predlaga državnemu zboru. Jedna meri na to, naj se pomnoži osebje z ustanovljenjem novih mest v področju onih višjih deželnih sodišč, kjer je veliko dela. — O resoluciji dr. Laginje smo govorili že zadnjič. Sprejel je tudi resolucijo poslanca dr. Mengerja, naj vlada vendar enkrat zboljša gmotno stanje dijurnistov. Več resolucij, ki pozivajo vlado, da uredi uradniške plače.

Trgovinsko ministerstvo. — Vsi izdatki tega ministerstva so proračunjeni na 138.243.080 gld., dohodki pa 154.037.100 gld., torej čisti preostanek 15.794.020 gld.

Znamenit del v področju tega ministerstva sta pošta in brzojav. Za osebje v tem delu je proračunjenih izdatkov 20.413.000 gld., letos le 19.320.850. Stvarnih izdatkov bo 14.878.800 gld., letos le 13.815.020. Druge potrebščine 1.075.000 gld. Poleg teh rednih stroškov so proračunjeni še izredni izdatki v skupnem znesku 2.021.000 gld. za nove pošte, nove telefonske mreže, nova poslopja itd. Za avstrijske pošte na Turškem je postavljenih v proračun 137.000 gld. Vsi dohodki so pa proračunjeni na 41.994.000 gld. (letos le 39.825.960); med temi so dohodki avstrijskih pošt na Turškem z zneskom 300.430 gld.; (tudi te pošte torej delajo lep dobiček). — Primorska dežela daje primeroma največ posla brzojavu. Naj govore številke: Letos v prvih desetih mesecih je bilo oddanih brzojav 439.439, med temi 154.853 internacionalnih; došlo pa jih je 168.050; te brzojavke so stale 386.211 gld. Kranjsko je pa oddalo in prejelo le 71.141 brzojav za ceno 28.049. Nad Primorsko so le tri dežele: dolnja Avstrija, Češko in Galicija. Še celo Štajersko je mnogo za Primorsko. — Dr. Laginja je zahteval o svojem času, naj bi se rabile v Istri pri vseh poštah in brzojavih tiskovine v treh jezikih. Proračunski odsek je pa premenil to zahtevo takó, naj se izdajajo take tiskovine le onim, ki jih — zahtevajo.

Poštna hranilnica velikansko napreduje. V prvih 10 mesecih t. l. je imela 30.251.014 gld. navadnih ulog in 25.976.124 gld. izplačil. — V čerkovem prometu je imela 8.986.474 ulog v znesku 1.208.576.506 gld., izplačil pa 1.206.755.953 gld. — Klearingovega prometa pa je imela 781.862.890 gld. — Vsa uprava bo stala prihodnje leto 1.485.200 gld. V reservo postavijo 300.000 gld., poštne uprave pa izročé 1.018.200 gld. — Proračunski odsek priporoča vladi, naj zgradi na Dunaju novo poslopje za poštno hranilnišne urade.

Goriške novice.

* Drugi zaupni shod slovenskih roditeljev, ki pošiljajo svoje otroke v zasebno šolo društva „Sloga“, vršil se je preteklo nedeljo ob 11. uri predpoldne v prostorih goriškega „Sokola“. Sklicali so ga gg. I. Reja, Fr. Mozetič in V. Bielecki, a udeležilo se ga je nad 300 roditeljev, očetov in mater, katerim so se pridružili nekateri deželni poslanci, ki so bili imenom vabljeni. G. Iv. Reja je imel jako lep in navdušen nagovor na pričetku, s katerim je pojasnjeval zadevo slovenske šole v Gorici ter navduševal navzoče, naj ostanejo stanovitni v boju za sveto in pravično stvar. G. J. Hrovatin je razložil v obširnem govoru, med katerim so poslušalci pogosto pritrdjevali, kakega pomena je šolsko vprašanje za goriške Slovence. Deželnim poslancem se je zahvala izrekla na njih krepkem postopanju za slovensko šolo ter se jim je priporočilo, naj se tudi še dalje krepko za njo potegnejo. Sprejela se je pritožba na visoko c. kr. naučno ministerstvo, v kateri se ponavlja protest proti kosarni v Podturnu kot šolski hiši ter se zahteva, naj seveda mesto na primernejem kraju pripravno poslopje novi slovenski šoli in naj se odpre ta šola brez obotavljanja v najkrajšem času, a dotlej naj se prevzamejo prostori sedanje zasebne ljudske šole v namene javni mestni šoli. Dokler se ne ustanovi mestna šola, naj vlada ali mesto podpira obstoječo zasebno ljudsko šolo. Sklenila se je tudi prošnja na deželni zbor goriški za podporo, dokler mesto ne ustanovi šole v pripravnem kraju, to je v središču mesta, kakor je njegova dolžnost. Navzoči so izjavili, da ne bodo pošiljali svojih otrok v podturensko podrtijo, ki stoji konec mesta.

Slednjič je shod izvolil poseben odbor za vzdrževanje zasebne ljudske šole v Gorici, ki ima nabirati potrebne doneske za plače učiteljskemu osebju, ki ima delovati na to, da se nova šola prej ko prej ustanovi, in ki

ima zagovarjati in braniti pravice roditeljev in njih otrok do slovenske ljudske šole v Gorici na vsako stran. V ta odbor so bili voljeni gg.: Alfred grof Coronini, Josip Hrovatin, dr. Aleksij Rojic, Franc Mozetič in Ivan Reja, kot namestniki gg.: Vincencij Bielecki, Jernej Kopač in Andrej Oblak. Zbovalci so zapustili zbirališče ginjenega srca in navdušeni za svojo vzvišeno stvar. Na novega leta dan so roditeli brzojavili radi šole cesarskemu namestniku v Trst ter ministroma Badeniju in Gavču na Dunaj. Natančneje bomo govorili o teh stvareh v prihodnji številki „Soče“.

* Slovenski stariši (šest jih je) so nam naznanili, da so brzojavili Rinaldiniju v Trst pa Badeniju in Gavču na Dunaj tako-le:

„Podpisani zastopniki slovenskih starišev v Gorici prosimo, da se nemudoma otvori javna slovenska ljudska šola na primernejem mestu v središču, dotlej pa podpore za zasebno šolo društva „Sloga“, da naši otroci ne ostanejo brez pouka“.

* To so hoteli! — „Sloga“ je bila odpovedala šolo s koncem novembra. V decembru je šola nadaljevala, ker je vlada poslala 400 gld. podpore. To pa našim lahončkom ni bilo po volji; oni bi bili radi videli, da bi šole nekaj časa sploh ne bilo. Zakaj? Jasno je: zato, da bi slov. otroke lovili, silili v laške šole! Mislili so si: Ako slov. šole ni nekaj časa, potem jih ne spravijo več skupaj vseh 480. Kaj pravite priseljeni g. Karnjel, ali ni takó?! — No, ne bo nič: slovenski stariši so nič manj nego prisegli vstrajnost v borbi do skrajnosti! Boste že videli, kaj to pomeni!

* Zajčja večerja. — Iz Gorice: „Štirje zajci so bili takó nespametni, da so prišli pod puško našemu lovcu. Dva so prav izborno priredili v nedeljo zvečer v dobro znani Čoševi krčmi „pri belem zajcu“; nad ta dva se je spravilo 15 rojakov iz mesta. Dobro sta jim teknila! Med veselim petjem je kmalu prišla polnočna ura. Ali pred razidom so jedci in pivci poiskali ves drobiž po svojih žepih in živahno tekmovali zložili 13 gld. 30 kr., ki so se izročili novemu odboru za vzdrževanje slovenske šole. — Ker sta zajca preobjestno plavala v izbornem Čoševem teranu, pomirili so ju še s črno kavo v neki kavarni. Nekaterim so že lezle skupaj oči: temu je prijatelj Škarjevič kmalu odpomogel s pravim kapucinskim tobakom, toda s pogojem, da za vsak kih treba plačati krajcar za slovensko šolo. Kihov je bilo 83, za katere se je strogo izterjala določena pristojbina. Skupno torej 14 gld. 13 kr.“

* Krasni dnevi. — V drugih deželah in mestih imajo snega in mraza v izobilji, v Gorici pa imamo takó krasne dneve, da — če bele beró rožni prah. Sredi navadnega zimskega spanja so tu čebele pri delu, — to je najboljši znak krasnih dni, katere imamo.

* Koledar za goriško nadškofijo. — Vsi slov. časopisi hvalijo ta koledar iz naše tiskarne. — In res je sestavljen takó, da bi ga morala imeti v tej škofiji vsaka slov. hiša. Le še 200 jih je na razpolago. Stane pa 40 kr. iztis, po pošti odslej 50 kr., ker je poštnina 10 kr. — Obsega 14 tiskanih pol.

* Zaplemba. — Zadnja „Soča“ je bila zaplenjena zaradi polemike s „Triester Tagblattem“, v kateri je bila označena najstroža opozicija goriških Slovencev nasproti vladi namestnika Rinaldinija. — Kakó se ujema ta zaplemba z okrožno pravosodnega ministra Gleispachja, to se kaže bodisi pri vsikljeni obravnavi ali pa pred porotniki. Sicer se vedno zaman pričakujemo obtožnice zastran zaplembe „Primorca“ z dne 17. sept., katero je okrožno sodišče že naprej — potrdilo, ne da nam je dovolilo vsiklicno obravnavo. Ako je kje kak jurist, ki razume tako najnovejšo kazensko postopanje, lepó prosimo, da bi nas malce poučil. — Kakó spremenljiv obraz nam kaže pravica: danes takó, jutri drugače! Kmalu pridemo takó daleč, da se ne spoznajo več ne drž. pravdniki ne sodniki!

* Italo Venuti, nadobudni sinko goriškega župana, je zašel v predale „Slov. Naroda“ od petka. Tam se pripoveduje dogodek, ki

je sam na sebi jako pomenljiv; skušali bomo dognati, koliko je na vsem tem resnice. — Ta sinko je dal povod že „Soči“ pred 6 leti, da se je bavila z njim.

* Goriška „Eco“ izjavlja se v svoji zadnji številki neprijazno o imenovanju dr. Štangerja deželnim podglavarjem istrskim. Kakor smo izvedeli iz zanesljivega vira, prišlo je to v list proti volji sedanjega uredništva po pomoti tiskarjev. —

* Kavarna „Evropa“ v Gorici je bila doslej naročena tudi na „Agramer Tagblatt“. Ali zdi se, da list ni ugajal ne lahonom ne vladnim kimovcem; zato so namignili gospodarju, naj bi ta list po novem letu opustil, — kar je ta tudi storil. Kavarnar vé dobro, da svojih slovenskih gostov ne prežene iz kavarne, če bi jih tudi naravnost ven podil, zato se tudi nič ne briga, kaj poreko. „Agramer Tagblatt“ imata kavarni „Imperiale“ in „Schwarz“.

* Banka „Slavija“ je imela v preteklem letu ogromen promet v vseh delih zavarovanja. Generalni zastop za slovenske zemlje v Ljubljani je lani tudi napredoval v vsakem pogledu, kar dokazuje, da ta slovanski zavod se utrjuje med Slovenci ukljub obrekovanju od vseh možnih strani.

* V Št. Andrežu so bile občinske volitve. Zmagala je pomlajena stranka dosedanjega župana; nasprotna stranka je podala utok. — Med volilnimi pripravami je bilo precej živahnosti in tudi neprijetnih prizorov; zato je tudi „Sokol“ tamkaj miroval. Ko se vse poleže, začne pridno delovati, da se društvo uredi takó, kakor se je obetalo.

* V Solkanu je zasačil in zaprl stražar Anton Kumar nevarnega cigana Cirila Majerja, ki je izvršil veliko tatvin na Kranjskem in goriškem ter je na sumu tudi zastran umora.

Poštna podružnica v Gorici začne poslovati baje že ta mesec — in to v pritličju Pavletičeve hiše nasproti naši tiskarni. Za najživahnejši del mesta bo ta poštni urad velika dobrota. — Nas poslanec dr. A. Gregorčič je bil prvi, ki je sprožil v državnem zboru to željo že pred štirimi leti!

Samomorilec. — Dne 27. pr. m. se je vrغل pod vlak, kateri je drdral iz Italije proti Trstu ob 7. uri, v bližini goriškega kolodvora Jožef Legiš iz Cerovelj st. 1. na Krasu. Vlak je razmesaril truplo. Pri njem so našli dve pismi: jedno z italijanskim naslovom za ljubico iz Trsta, drugo pa slovensko za svoje prijatelje; v zadnjem naznanja prijateljem, da se je „sam umoril radi tega“.... (menda radi ljubice). Dan poprej je bil v Sovodnjah v krčmi pri mostu in tam popraševal, kdaj pride vlak z Laškega. Prodal je tam dežnik za 60 kr. in svrhnik za 3 gld.

Renčani pred sodiščem. — Čitateljem našim je znan žalosten dogodek v Renčah na dan sv. Vincenca dne 21. januarja t. l., ko so orožniki radi streljanja dva smrtno ranili, da sta potem umrla, več njih pa težko in ložje ranili. Takrat smo trdili brez ovinkov, da vso rabuko je zakrivila netaktnost od strani orožnikov; namesto, da bi si bili prestopnike le zapomnili in jih naznanili glavarstvu v kazni, uzročili so z neumestnim nastopom tolik odpor, da so morali rabiti orožje. Vsak odpor proti orožnikom je kaženjiv; na to ljudje vedno ne mislijo v trenutku jeze ali razdraženosti. V našem slučaju je bilo zatoženih 14 Renčanov, ki so pomagali drug drugemu v borbi proti nastopu orožnikov. — Prošli mesec je bila obravnava, ki je dokazala jasno, da vse te nesreče bi ne bilo, ako bi orožniki bolje umeli važnost svoje odgovorne službe. Obsojeni so bili: Štefan Lukežič je dobil 6 mesecev, njegov brat Jakob 6 mesecev, Jožef Vizintin 3 mesece, Ivan Stepančič na 2 mesece, Ivan Tribušon na 2 mes., Peter Arcon na 1 mesec; Ivan Gorkič ni prišel, ker mu niso mogli vročiti vabila; drugi so bili oproščeni.

Zagovornika sta bila dr. Stanič in žid Rajmondo Luzzatto. Jeden sam je zahteval slovensko obtožnico in jo je — tudi dobil; drugi so se zadovoljili z laško obtožnico. (Sami smo krivi!) — Drž. pravd. je

bil Slovenec — dr. Sanzin: slovenski prevod je morala sodna uprava plačati. Takó se godi v „enakopravni Avstriji“ koncem 19. stoletja! Goriški Slovenci smo pač — ščavi, ali ne?! In — sami smo krivi!

Čudna prešičja bolezen. — V Št. Andrežu pri Gorici se je pripetil pred mesecem dnij ta - le prezanimiv slučaj: Pri posestniku Andreju Petelinu imajo pitane prešiča, kateremu je pričela najprej koža pokati okoli ušes, pod trebuhom, po nogah in potem na hrbtu; vsa mast (špeh) se je izcedila. Ko je koža počila na hrbtu, že ni bilo več špeha in koža je odpadla kakor kaka plahita; obesili so jo na kol; prešiču je odpadlo tudi eno uho in rep. Na to pa se je začela narejati nova koža v isti vrsti, kakor je stara pokala; na hrbtu se zdaj ni zaceljena. Pod trebuhom rastejo zdaj že ščetine. Masti nima se čisto nič. Drugače je prešič znotraj povsem zdrav in je kakor poprej.

Podraženje cene soli. — Vsled ukaza finančnega ministerstva na Dunaju iz dne 11. t. m. br. 53.620 podraži s 1. januarjem 1896. cena bele soli v državni blagajni v Piranu in sicer od 9 gld. 36 kr. na 9 gld. 40 kr. pri stotu.

Bombikanje. — V zadnjem „Primorcu“ smo priobčili obširnejši podlistek iz knjižice g. Lamurskega proti „bombikanju“ pri dovršnih glagolih za pomen prihodnjega časa. — Ali v isti številki je nekaj takih jezikovnih grehov. V raznoterostih je n. pr. čitati: bodo skovali mesto skujejo ali nakujejo, boste izvršili, m. izvršite (i). — Taki grehi se nikdar ne rodé v našem uredništvu, marveč se vtihotapijo le pri — p o n a t i s i h iz drugih slovenskih listov. Proč z bombikanjem!

V Komnu je pri sodišču prazno mesto dijurnista. Deželni jezikov in nemščine zmožni Slovenci naj se obrnejo na tamošnje sodišče.

Iz Devina se je sprožila misel, naj bi si ustanovili z drugo slovenskih rpičev. Zadruga bo skrbela za nauk, za mreže, ladije itd. — Lepa misel, vredna obilne podpore! Kar se nas tiče, bomo to lepo misel priporočali in širili.

Ostala Slovenija.

*Trst. — Namestništvo je uvažilo prošnjo prebivalcev Gropade in Padriča radi šole ter odredilo, da se te dve vasi ločiti od šol v Trebčah in v Bazovici ter da se osnuje za omenjeni občini na primerne kraje posebna redna šola, v katero bode moglo zahajati nad 100 otrok.

„Edinost“ napreduje, da je veselje. Po novem letu izhaja na štirih straneh šest krat na teden, t. j. vsak dan, in stane le 12 gld. na leto. To je najcenejši slovenski dnevnik. Priznati moramo, da tržaški Slovenci veliko žrtvujejo za svoje narodno glasilo, ki dela vso čast vsemu narodu ob Adriji. List je skrbno uredovan, prinaša najnoveše vesti, za kar je v Trstu zelo ugoden kraj, a jezik je čedalje lepši. — Dne 22. pr. m. je prišel izhajati v Trstu list „L' amico, periodico per i cattolici italiani del Litorale“ („Priatelj, časopis za primorske Italijane“). „Edinost“ je posvetila temu listu precej prostora ter zaključila vest z željo, „da Bog obvaruj pred takimi „prijetelji“ nas in — tudi italijansko ljudstvo“: to zadostuje našim čitateljem, da zvedó, kakšnim duhom je prešinjen ta novi katoliški list.

*Istra. — V predzadnji „Soči“ smo priobčili vest o smrti nadepólnega dra. Antona Podreke v Pazinu. Pogreb se je vršil 27 pr. m. v navzočnosti velike množice občinstva, a udeležili so se ga tudi uradniki c. kr. glavarstva, c. kr. okr. sodišča, železnice ter tudi italijanska prvaka dr. Costantini in dr. Mrach. Da je bilo našega občinstva veliko in zbranega iz vse Istre, ni potreba spominjati. — Primorski italijanski časopisi niso zadovoljni, da je propadel predlog viteza Rinaldinija gledé na imenovanje glavarjevega namestnika za Istro. Dr. Stanger jim je radikalec in nemirnež prav tako, kakor sta Spinčič in dr. Laginja. — Deželni zbor bo otvorjen 8. t. m. in, kakor

se piše in širi govorica, ga otvori v imenu vlade sam vitez Rinaldini, ako bo imel toliko poguma gledati v obraz zastopnikom slovanske večine istrskega prebivalstva. Vlado bo baje pa zastopal c. kr. okr. glavar voloski, g. Fabiani; z okr. glavarstvom pa da bo upravljal začasno namestniški tajnik g. Lasciac (Laščak). Če se to ne uresniči, naj blagovoli popraviti „Triester Tagblatt“ naš „Corriere di Gorizia“, kateri je prinesel prvi to vest — nam naj pa prizanese! — „Naša Sloga“ prinaša vest „Tudjinci u Istri i naši željeznički odnošaji“ ter naštevaje imena stalnih in začasnih delavcev italijanskih podanikov pri progi istrske državne železnice, dokazuje, da se naše izslužene vojake zapostavlja pri podeljevanju prošenih služb na korist italijanskih državljanov. To so zares — primorske razmere! Srečna dežela pod modro upravo viteza Rinaldinija!

Občinske volitve v Žminju (Istra) so se vršile meseca decembra in končale s popolno zmago hrvaške stranke. Lahki so sramotno ostali z dolgim nošom! Bog daj vedno tako!

Kranjska. — Imenovan je deželni glavarjem Oton Detela, namestnikom pa grof Auersperg. — Družba sv. Cirila in Metoda je imela do 5. t. m. 19.744 gld. dohodkov ter 28.902 gld. stroškov.

*Štajerska. — Velevažan dan je bil v političnem oziru za štajerske Slovence nedelja, dne 22. decembra pr. l. Zbrali so se vsi štaj. državni in deželni poslanci v mariborski čitalnici. Po dve uri trajajočem posvetovanju so le-ti sklenili enoglasno: Pri sedanjih razmerah slovenskim poslancem ni mogoče, vrniti se v deželni zbor štajerski. Ta odločilni sklep se utemelji s spomenico, ki se izroči c. kr. namestništvu v Gradcu. V njej se navedejo vse zahteve štajerskih Slovencev. Od odgovora vladinega bode zavisno nadaljnje postopanje štaj. poslancev. Sledil je dalje občni zbor političnega „Slovenskega društva“. Vsprejele so se sledeče resolucije: 1. Odboru se naloži, društvenino pobirati ali po čekih ali po poverjenikih, zlasti pa ob priliki občnih zborov. 2. Sklep državnih in deželnih poslancev, da pri sedanjih razmerah ne pojdejo v deželni zbor štajerski, odobruje se soglasno z živio-klici. 3. Izraza se želja, da vsi državni poslanci slovenski vedno solidarno (skupno) postopajo brez ozira na razne klube, v katerih se nahajajo, ter zlasti ob priliki obravnav zastran nove pogodbe z Ogersko odločno poudarjajo občne potrebe vsega slovenskega naroda. Sedanjim poslancem izraza se iskrena zahvala in popolno zaupanje. 4. Kot glasila političnega „Slovenskega društva“ veljajo zanaprej „Slovenski Gospodar“, „Domovina“ in „Südsteirische Post“. Gospodom urednikom teh listov se izraza iskrena zahvala za dosedanje podporo. 5. Novo predsedništvo in odbor je izvoljen vslikoma in sicer p. n. gospodje: Dr. Ladoslav Gregorec, predsednik; dr. Fr. Radač, podpredsednik, Franc Robič, blagajnik; Dragotin Hribar, tajnik; dr. Ivan Križanič, dr. Ivan Mlakar, dr. Jernej Glančnik, dr. Fr. Jurtela, dr. Ivan Dečko, dr. Jos. Serbec, odborniki; Fr. Korošec, Lovro Baš, dr. Ivan Glaser, namestniki. „S. G.“

*Koroška. — Deželni zbor zviša deželne doklade od 46% na 51%. — Bivši podpredsednik „Bauernbunda“, J. Kušaj, je zaradi goljufij obsojen na 8 mesecev ječe.

*Podporno društvo za visokošolce na Dunaju je zadnje tri mesece razdelilo 446 gld. 50 kr. Ker je beda slov. visokošolcev letos prav nepopisljiva, zato se odbor tega društva vsem slovenskim domoljubom priporoča in uljudno prosi daril. Denar se naj pošilja vlč. g. dr. Fr. Sedeju, c. in kr. dvornemu kaplanu in ravnatelju v Avgustineju, Dunaj I. Avgustinerstrasse 7.

Razgled po svetu.

Avstrija. — Na Dunaju bode izhajal časopis v nemškem jeziku „Slavische Post“, kateri bode zagovarjal (?) slovanske koristi, a bo služil Badenijevi vladí ter dokazoval potrebo, naj se dajo voditi Slovani po Poljakih za — nos. — Varšavska „Gazeta Polska“ je

priobčila vest o volilni preosnovi, katero je namenil izpeljati grof Badeni. Po tej osnovi, bi ostale vse dosedanje skupine, a bi se jim dodala še ena na podlagi splošne volilne pravice in bi ista volila 75 poslancev. Pravico voliti bi imeli vsi polnoletni možki, brez ozira na to, ako imajo že volilno pravico v kateri drugi skupini ali ne. — Rusinski poslanec dr. Romančuk je interpeloval v drž. zboru radi neresničnih poročil, katera so se raznašala od uradne strani glede rusinskega odposlanstva, katero je bilo na Dunaju, ter uprašal ministerskega predsednika: „Ako je pripravljen dati izvor neresničnih informacij in kako jih opravičuje ter kaj je namenil storiti, da popravi škodo, nanešeno rusinskemu narodu vsled teh neresničnih poročil?“

Koliko Italijanov živi v Avstriji?

— Sloveči italijanski statistik, profesor Scalabrini, je priobčil v časopisu „Caffaro“ podatke o Italijanih, kateri žive na ptujem, to je zunaj svoje domovine — Italije. Vseh Italijanov živi na ptujem do 2¹/₂ milijona, a v Avstriji v vsem le 20.000. Kakor se vidi, prof. Scalabrini, kot pošten Italijan, ne prišteva avstrijskih državljanov italijanskega jezika kot del matere Italije.

Židovska predrznost. — „Organ für die Gesamtinteressen des Judenthums“ piše: „Nas je 1,200.000 duš, mi predstavljamo velikansko moč, mi imamo znanost in bogastvo v svojih rokah. Protizidovstvo nas je probudilo. S temi 1,200.000 dušami mora vlada računati. Zasiščuje naj nas proti vsakemu napadu od strani protizidov in mi jej damo vse svoje moči na razpolago. Ako pa ne stori tega, potem naj si sama pripisuje, če pojdemo vsi v tabor socijalnih demokratov.“

Ogerska. — V političnih krogih v Budimpešti se sliši govorica, da bo razpuščena ogerska zbornica in razpisane nove volitve že meseca marca 1896. — Pri županijskih volitvah v Soprunu je zmagala katoliška ljudska stranka. — Kralj je imenoval grofa Apponya dvornim maršalom na Ogerskem. To je zopet jedna pridobitev Madjarjev in zopet eden korak k popolni samostojnosti, po kateri hrepenijo. — Za budimskega pravoslavnega škofa je imenovan Jeremij Magjarevič, dosednji upravitelj iste škofije. — V Budimpešti se je vršila razprava proti poslancema Bartha in Hollo, ker ju je tožil bivši ministerski predsednik Wekerle radi razširjevanja lažnih poročil o njegovi vladi, namreč, da je podkupil časopise za zagovarjanje njegovih cerkvenih predlogov. Poslanca sta bila obsojena vsak na 6 mesecev zapora in 1000 gld. globe. — 12. t. m. se je zagovarjal pred porotniki v Budimpešti slovaški župnik Romuald Zaymus, ker je priobčil članek v „Narodnih Novinah“ v Turč. sv. Martinu; v članku je baje hujskal proti madjarskemu plemenu. Na veliki čudež, župnik je bil oproščen. Ta bela vrana madjarskega pravosodja je vredna zabilježenja. . . . — Grof Albert Appony je zahteval naj se na Ogerskem overovljenje volitev odvzame državnemu zboru in izroči kraljevi kuriji, to je najvišjemu sodišču dežele. V tem zmislu je priobčil članek v glasilih narodne stranke in misli postaviti predlog v državnem zboru. Pred leti je bil tudi v avstrijskem državnem zboru podobno misel sprožil grof Coronini, a se, žal, ni uresničila. Ne bi bile mogoče take volitve, kot so se letos vršile v Istri, Dalmaciji, deloma na Goriškem in v Galiciji, ako bi moralo potrajati posebno sodišče ne pa državni in deželni zbori sami. Če se na Ogerskem stvar uvede, treba bode skrbeti, da obvelja tudi v naši državni polovici.

Avita coltura iz Rima. — Prošli mesec se je vršila na vseučilišču v Rimu slavnost v spomin padlih vojakov v boju proti Habašanom. Ko je vseučilišni dekan pričel govoriti o važnosti boja v Amba-Aladži, zali upili so socijalistični in radikalni dijaki: „Dols Crispijem! Doli z njegovo afrikansko politiko!“ Monarhični dijaki so pa upili „slava“ kralju in vojski. Nastal je vsled tega metež in — splošni pretep. Štiri sto stolic je vihralo v zraku. Povsoo so se videle pretepajoče se skupine. S težkim naporom so profesorji utožili duhove, — a le začasno, kajti malo

potem, ko so nekateri upili „evviva il rè“, drugi so žvižgali in — boj je pričel z nova, da je moralo posredovati redarstvo, katero je razgnalo dijakke. Tako se je rezgodilo 21. pr. m. v večnem mestu!

Iredentovske skomine po Trstu. — 12. pr. m. razpravljalo se je v italijanski zbornici o porazu italijanske vojske v Afriki, in zbornica je ustajanjem izrazila spoštovanje do padlih vojakov. Poslanec Imbriani je tedaj rekel: Podružil sem se spoštovanju pokojnikov, vendar meni bi bilo ljubše, da se je ona italijanska sveta kri, katera se je prelila v Afriki — prelila na potu proti Trstu! — A to niso samo skomine!

Ponemčevalna sredstva. — Nemški „Schulverein“ nazaduje; njegove podružnice se številno zmanjšujejo, kar pomenja, da Slovani ne spijo večni sen. Nemci pa imajo na razpolago veliko drugih društev, katera pospešujejo ponemčevanje, tako n. pr. „Društvo za pospeševanje nemštva v vzhodnih pokrajinah“, ki deluje proti Poljakom in šteje 20.000 členov; s pomočjo posebne banke, katera razpolaga s 5 milijoni glavnice, kupuje poljska zemljišča in jih daja sonarodnjakom v zakup. Potem je „Velikonemška zveza“, katera ima za smoter, razširjevati v Avstriji prusko misel. Njega glasilo „Alldeutsche Blätter“ ima veliko naročnikov v Avstriji. „Südmark“ pa je znano društvo s svojim namenom; „Splošno nemško šolsko društvo“ (Schulverein) šteje 30.000 členov, ki plačajo članarine letnih 80.000 mark. Ti doneski so namenjeni v podporo avstrijskim Nemcem ali prav za prav v ponemčevanje Slovanov. Razun navedenih je še drugih ponemčevalnih društev, katera se skrivajo za kako dobrodelno svrho, a v resnici so za Slovane — zlodelnja. — Z ozirom na tako veliko moč ponemčevalnih sredstev — je dolžnost vsakega Slovana, delovati v prosep svojega naroda in zaščitati svojo narodnost pred požrešnim nemškim volkom.

Italija. — Že za časa rusko-turške vojne so Italijani hrepeneli po prisvojenju Albanije, a tudi sedaj obrača Italija posebno pozornost na turške posele in to jedino zaradi tega, ker se nadeja, da jej enkrat za plačilo pripade Albanija. Albanci so namreč po jeziku Romani in zatorej mislijo Italijani, da imajo do nje nekaj pravice. V Italiji se je osnovalo neko društvo izseljenih Albancev, katero ima namen gojiti zveze s svojo domovino. V resnici je pa to društvo le nekako orodje italijanske vlade in mej Albanci razširja misel, da je njih jedina rešitev zjedinenje z Italijo. To društvo je izdalo tudi neki poziv, da velevlasti naj delujejo za samostojnost Albanije ali pa za njeno zjedinenje z Italijo. Če bi se Italiji posrečila nje namera, požrla bi zopet mnogo Slovanov. V Albaniji niso le Romani, temveč je večina prebivalstva prav za prav slovanska, zlasti krepki gorski rodovi so vsi Slovani.

Francija. — Nekateri francoski časopisi napadajo predsednika Faurea radi dolgov njegovega sorodnika, kateri jo je popihal iz Francije. — Časopis „La France“ je priobčila 104 imen onih poslancev in senatorjev ali državnikov, kateri so bili baje tudi umešani v znano panamsko afero. Ta časopis ponuja dokaze sodnijskim potom o svoji trditvi. Mej navedenimi se nahaja veliko francoskih državnikov sedanjega časa. Ta priobčenja so razburila javno mnenje na Francoskem, a svet pričakuje radovedno, kako reč konča. — Zbornica je pritrdila osnovnemu zakonu, kateri določuje, da dobé pokojnino v delu ostareli delavci. —

Grška. — Na atenskem vseučilišču se je upisalo pet slušateljci. Na veliki čudež, pa to ni bilo ljubo vseučiliščnikom, kajti razgrajali so za časa predavanja in delali nemir tako, da je imel rektor veliko opraviti, da je utolažil duhove. Vseučiliščniki so se razcepili v dve stranki, kateri ste se že večkrat sprijeli prav hudo tako, da je neki vseučiliščnik streljal iz samokresa in je ubil jednega tovariša.

Razpor mej Anglijo in Zjedinjenimi državami. — Ker sta se sprli radi venezuelske meje angleška vlada in ona zjedinjenih držav ameriškanskih in ker je poslednja

pokazala zobe Angležem, imajo v Angliji že precejšen strah pred vojno z Zjedinjenimi državami. Radi bi že odjenjali, samo ne vedo, kako bi to storili v dostojni obliki. Povsod v Ameriki vlada velika nevolja proti Angležem. Če pride do vojne, Angleži ne zgrube samo prepornega ozemlja v Zjedinjenih državah, temveč tudi Canado. Takoj, ko se začne vojna, mislijo se Kanadci pridružiti Zjedinjenim državam. Mej srednje in južnoameriškimi republikami se pa že razpravlja misel, da bi sklenili neko zvezo na podlagi Monroejeve doktrine, da zabranijo razširjenje ozemlja evropskih držav v Ameriki. V Zjedinjenih državah skoro vse odobrava Clevelandovo (predsednika Zjed. držav) odločnost. Boja pa vendar Američani ne mislijo precej začeti, temveč pusté Angliji časa, da se iz stvari mirno izmota. Razpor, za katerega se gre, ni nov, temveč državi Venezuela in Anglija se že nekaj desetletij prepirata zaradi meje in so pri tem Angleži vedno več zahtevali. Sedaj Angleži pa najbrž kar na tihem opusté svoje zahteve in svoje uradnike umaknejo s prepornega ozemlja. To se lahko zgodi, da bode v Evropi jedva kdo vedel. Zjedinjene države pa potem ne bodo pošiljale v južno Ameriko svoje mejne komisije. Vprašanje se tako pač ne reši, a zopet zavleče in izogne vojni nevarnosti.

Turčija. — Turška vojska je zasedla Zejtun. Boj je bil jako hud. Po turških poročilih je palo 2500 Armencev in le 250 Turkov. Te vesti pa niso verjetne, kajti neko poročilo trdi, da so Turki vzeli le vojašnico, mesta pa še nimajo. — V Skopljah v Stari Srbiji je bil poboj mej dijaki in profesorji tamošnjega srbskega in bolgarskega učilišča. Mej Bolgari in Srbi v Skopljah je že staro sovraštvo. — Po Carigradu so bili raztreseni listki, v katerih se pozivlja prebivalstvo, naj sultana zbacne s prestola. Turška oblastva ne vedo, če so te listke raztresli Turki ali pa Armenci. Dolže poslednje, a s tem hočejo uzročiti zopet nemire. Turška vlada pošilja vojsko tudi na Kreto, kar zopet ni prav Grški, katera si misli prisvojiti Kreto. Tako vse vre na Balkanu.

O armenskem vprašanju brzojavljajo iz Londona, da piše časopis „Daily News“, da bi bilo najboljšje rešenje armenskega vprašanja, ako bi se dal Rusiji mandat, naj zasede armenske dežele in jih upravlja. To seveda ne bi ugajalo Armencem, kateri hrepenijo po samostojnosti, vendar jim ne preostaja drugo nego protektorat ali uničenje. Ruska uprava bi bila od koristi Armencem, kajti primera avstro-ogerskega gospodarstva v Bosni-Hercegovini je dokaz, da vladavina kristijanske velevlasti more biti koristna tudi vzhodnim deželam, ko ni ista velevlast v sorodstvu s kakim plemenom takšne dežele. — Armenska liga je priobčila po „Cent. Bur.“, da je bila sprejeta hladno armenska deputacija pri ruskem zunanjem ministerstvu v Petrogradu. Knez Lobanov je rekel deputaciji, da je Rusija storila že veliko za turške kristijanske podanike. Ako bi vsaj tri velevlasti, mej njimi Anglija, pozvale Rusijo, naj naredi red in prevzame upravo v anatolskih dezelah, ona bi to storila. Vendar bi moral biti car gotov, da bi imel pri tem delu podporo Evrope.

Kuba. — Vodje kubanskih vstašev so udrli v pokrajino Matanzas. Bili so že hudi boji. Dela na polju v tej pokrajini so morala popolnoma prenehati. Več tisoč ljudi je brez dela in zaslužka in se mnogi izmej njih pridružujejo vstašem. Vedno bolj se kaže, da so vsa vladna poročila o zmagah na Kubi jako nezanesljiva, kajti vstaši menda le napredujejo. Tudi se kaže, da jim ne manjka živeža in streliva, četudi so španske vojne ladije obkolile otok.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Madjarska ali vladna stranka, katera se imenuje narodno, prekrsti se baje v liberalno — po uzoru madjarske. — V mestnem zastopu zagrebškem predlagala bode večina, da se dovoli 10.000 gld. podpore židovski občini za zgradbo novega poslopja za svojo sinagogo in šolo. V proračunskem odseku so se proti temu postavili

opozicijski člani in tudi nekateri vladni, dokazuje, da židovska občina ima dovolj premoženja in si bi mogla sama zgraditi potrebno hišo. No, ker so židi tudi na Hrvaškem steber ali podpora madjaronstvu, je vladna stranka postavko sprejela na veliko škodo mestnih davkoplačevalcev. — Hrvaška vlada se je bila obrnila s prošnjo do senata dunajskega vseučilišča, naj bi upeljal preiskavo proti onim hrvaškim vseučiliščnikom, kateri so se izjavili solidarnimi s svojimi tovariši glede sežganja madjarske zastave. Vseučiliščni senat dunajski pa je odbil prošnjo, ker žaljenje Madjarjev po avstr. kaz. zak. ni kaznjivo in bi bil vsled tega neumesten postopek proti hrvaškim vseučiliščnikom. — V Varaždinu so odprli električno razsvetlavo dne 17. pr. m. — Jeden madjarskih delavcev, kateri so napadli dr. Frankova sinova, je bil obsojen na mesece dni zapora. — Kot božičničo onim vseučiliščnikom, ki so bili obsojeni radi demonstracij proti madjarski zastavi, je naznanil akademski senat vseučilišča, da je izključil osem njih — mej njimi oba Frankova sina — za vedno, jednega na štiri in osem na dva tečaja. Ali bo že polna mera!? — Prošli mesec je imela svojo slavnostno letno sejo akademija znanostij v Zagrebu. Predsednik Josip Torbar je razjašnjeval v slavnostnem govoru, kakó pospešuje preiskovanje narave napredek človeštva; tajnik dr. Fran Vrbanec pa je poročal o delovanju akademije v prošlem letu, dočim je čital pravi član Ivan Tkalčić svojo razpravo o izobraževalnem zavodu v Boloniji, ki podaja jasno sliko o nekdanjem življenju hrvaških dijakov v Boloniji.

Z Reke poročajo, da je sklenil tamošnji mestni zastop, odposlati spomenico madjarskemu ministerstvu, da se Reka odcepi od škofije senjske in pripoji h kaki madjarski. Ni dvoma, da se jim želja izpolni, kajti danes je vse mogoče na Hrvaškem.

Dalmacija. — Dne 3. t. m. je umrl v Zadru dr. Mihael Klaić, prvak hrvaške narodne stranke, večletni deželni in državni poslanec. Pokojni je bil uprav imenovan deželnim glavarjem za Dalmacijo, a ni mu bilo sojeno dejanski uživati čast, za katero gotovo ni hrepenel. Njemu gre zasluga v prvi vrsti, da so prišli Hrvatje v Dalmaciji do večine v deželnem zboru in sploh da so dosegli na narodnem polju ono, za kar se še borimo mi primorski Slovani, to je, dosegli so, da so pohrvačene vse gimnazije razun zaderske, kateri je tudi isto sojeno, kar je zopet glavna zasluga blagega pokojnika, katerega je še prerano zgubila hrvaška stranka sploh v Dalmaciji. Imel je še-le 65 let, a umrl je vsled ostrupljenja krvi. Pred štiri najstimi dnevi je bil še živ in zdrav — danes ga ni več med živimi! Taka je osoda človeška! Žalostnim bratom v Dalmaciji pridružujemo se tudi mi primorski Slovenci, kajti z njim smo zgubili močnega zagovornika na zgoraj in podpiratelja pri vseh naših pravičnih težnjah. Bodi mu lahka zemlja, za katero se je veliko žrtvoval!

Srbi med seboj. — V začetku leta smo priobčili vest, da so nameravali Srbi proslaviti 70-letnico svojega mučenika in rodoljuba Svetožara Miletića, z ustanovami in izdanjem Miletićevih del. Kakor piše „Srbski Glas“, se ni pokazala edinstvo v srbskem taboru; list piše: Nadejali smo se, da naznamo splošno sporazumljenje Srbov na Ogerskem za proslavo Miletićeve 70-letnice, a povrh se slogo dveh srbskih strank. Naše pričakovanje se ni uresničilo. „Branikova“ stranka je hotela prevzeti polovico stroška za letno vzdrževanje Miletića (1500 gld.), dočim je izjavila, da ne mara plačati njegovega dolga, češ, da je to dolžnost stranke. To ponudbo je odbila „Zastava“ stranka, a vse skup je odbil Miletićev sin, da on ne sprejme nikake miloščine za svojega očeta, ker bo on skrbel za njega. Radi tega je „Zastava“ spremenila zopet svoj politični pravec ter pričela izhajati kot organ srbske narodne radikalne stranke. To je prinos k slogi Slovanov v avstro-ogerski! — Srbska budimpeštanska zjedinjena mladina pa je sedaj stopila pred srbski narod s svojim pozivom na vse stranke na Ogerskem, da bi vsi Srbi proslavili složni in zjedinjeni Miletićevo sedemdesetletnico. V pozivu se spominja mla-

dina časa sloge in jedinstva; potem, kako je prišlo do razpora in vsled tega tudi do nazadovanja. Poziva srbski narod, naj podpira misel sloge, kajti narod ne more dovoliti, da so Mitetiću hvaležne le nekatere stranke, ker je on deloval za ves unstranski srbski narod. Poziv zahteva splošno slogo, da se povzdigne ves narodni ponos in povrne spoštovanje srbskemu imenu! — K temu pozivu dostavljamo mi kot novoletno voščilo: Bog daj splošno slogo ne samo mej ogerskimi Srbi, marveč tudi mej onimi v kraljevini, a vrhu vsega še mej Srbi in Hrvat v Hrvaški in Dalmaciji!

Češka. — Mladočeški poslanec dr. Pacak je napisal brošurico, v kateri riše način, kakó bi se dosegla pogodba mej Čehi in Nemci ter uredilo uprašanje deželni jezikov. Potrebo pogodbe mej obema narodnostima v Češki opravičuje dr. Pacak s tem, ker vsled tega spora ima največjo korist Ogerska in veleposestniki. Razlaga v brošurici kot neobhodno potrebno, da morajo biti zmožni v govoru in pisavi obeh jezikov vsi deželni in državni uradniki, a češki jezik naj bo uradni. Splošna pogodba se bi imela raztegniti tudi na Šlezijo in Moravsko. — V Češkem deželnem zboru, kateri je otvorjen 28. pr. m., niso Mladočeški hoteli poslušati pozdrava vladnega zastopnika, grofa Thuna, marveč so protestuje zapustili dvorano in izjavili, da ne marajo čuti pozdravov in sploh govorov iz ust grofa Thuna kot vladnega zastopnika. V odsolnosti Mladočehov, ves bleđ, govoril je grof Thun in pozdravil deželne poslance najprej v češkem, a po tem v nemškem jeziku. — Vodijo se dogovori mej Čehi in Nemci o tem, da dobé Nemci gotovo in primerno zastopstvo v deželnemu odboru in v zborovih odsekih. V prvi seji je bil že postavljen predlog o ustanovi narodnih kurij, katere bi imele pravico voliti v deželni odbor in v zborove odseke.

Bosna - Hercegovina. — Iz Sarajeva je popihal tamošnji knjižar Milan Šarić zapustivši veliko dolga. Mi smo mu tudi poslali v komisijo „Slovansko knjižnico“ — a ne vemo še njene usode. — Deželna vlada v Sarajevu je nakupila v Siriji (Afriki) 12 žrebcev in kobil za izboljšanje domače konjereje. Konji so že v Sarajevu. — Proračun sarajevskega mesta za leto 1896. znaša gld. 269.482 rednih in 23.221 izrednih stroškov, gld. 293.490 skupnih dohodkov, torej ostanka 787 gld. — C. in kr. vojno ministerstvo je dovolilo, da se napravi telefon v Sarajevu in v dolnji Tuzli, ako se za to prijavi dosti naročnikov. — „Glas Hercegovca“ naznanja, da bo izhajal v poveksani obliki od 1. februarja 1896. naprej in v to svrhu vabi rodoljube, naj se narečijo na ta jedini časopis v Bosni - Hercegovini, kateri zagovarja čisto hrvaško misel. Svojemu tovarišu voščimo obilo sreče na trnjevem potu!

Črnagora. — V svojem članku „Slovani leta 1885.“ piše „Sl. S.“ o Črnogori: Črnagora nima strank in se drži v strani od škodljivih vplivov zunanjih držav; ona je v prijateljskih odnosajih z drugimi državami... Letos je porabil knez čas za preosnovno črnogorske vojske in ruska ladija je pripeljala za to potrebnega orožja. Kmetijstvo in šolstvo se je tudi letos pospeševalo. Za književnost delujeta dva mesečnika in knez sam je zgled delavnega pisatelja - pesnika. V Črnigori ni še Židov; zato so pa toliko bolj v tujih službah, da ovajajo kneza. No on je niren in, če treba, jo tudi oficijozom zasoli, da morajo molčati.

Srbija. — Vlada je izdala naredbo, da se ne smejo prej sekati drva nego li se je dokazala posestna pravica. Ta vladna naredba je uzročila veliko nevoljo mej prebivalci in je bila uzrok hude razprave v skupščini. Nekateri poslanci so izjavili na to: „Nam se godi sedaj slabše nego li pod turško vlado“. — Da je v Srbiji zloraba v uradih zelo razširjena, dokazuje sklep skupščine z dne 16. pr. m., namreč, da se morajo poostri kazni za poneverjenje, katera storijo državni uradniki. Nekateri poslanci kmečkih občin so bili predložili, da se obsodijo na vislice vsi oni uradniki, kateri poneverijo državni denar. Skupščina je odklonila ta predlog. — Dne

18. pr. m. je bila okradena pošta v Beogradu in sicer na glavnem trgu. Pišejo, da sta to storila sama služabnika pošte, katera sta spremljala voz s kolodvora na pošto. Ukradeno je 200.000 frankov. — Pri carinskem uradu v Beogradu so odkrili poneverjenje do 100.000 frankov.

Bolgarija. — V sobranju so zahtevali Karavelov in tovariši, naj se odbije posojilo za vshodno-rumelski danek (davek), kateri se mora plačati Turčiji. Sobranje ni zadovoljilo zahtevi. — V Sofiji so ukradli važne spise v srbskem poslanstvu. — Ruske „Novosti“ imajo dopis iz Sofije, ki trdi, da ni zadovoljen knez Koburg s sedanjim Stojlovim ministerstvom, temveč ga želi zamenjati z drugim v konservativnem zmislu.

Sibirska železnica. — Zgradba sirske železnice napreduje naglo. Prošlega leta je bilo zgrajeno 1400 vrst železniške poti. Vsem pa je zgrajeno doslej 2720 vrst. Ker bo vsa železnica dolga 6858 vrst, je torej nad tretjino že izdelana.

Raznoterosti.

*Prihodnja svitloba. — Bivši Edinsonov tovariš, Hrvat Nikolaj Tesla, kateri je v svojih elektrotehniških izumih že prekosil samega svojega učitelja Edisona, je imel v Ameriki predavanja o prihodnosti svitlobe ter v svojih razpravah dokazoval, da elektrika ima prihodnost svitlobe, kajti iznašel je električno luč, katera prekosi denašnjo. Svitloba te luči bo ceneja, ker se elektrika ne bo uporabljala v gorkoto nego le v svitlombo, a kar je najedneje pri luči je to, da bo svetila brez sprevodnih žic. Upati je, da se ta izum popolni in v malo letih tudi praktično razširi. — Uprav isti izumitelj je znašel, tudi strožek za parnike, s katerim se hitrost paroplovitvena pomnoži za veliko število konjskih močij. Svojčas je predložil predsedništvu zjedinjenih držav, da on oživi vse one obsojence na smrt, kateri bi bili usmrčeni z elektriko. Naprosil je v to svrhu, da se mu dovoli poskušnja s prvim obsojencem, kateri bi bil usmrčen vsleđ elektrike. Kako se je sponesla skušnja, še ni znano.

*Osodepolna stava. — Iz novega Sada poročajo, da je staval v veseli družbi 35letni kmet Toso Rušker s krčmarjem, da izpije v jeden dušek cel liter žganja. Stava šla je jednostavno za to, da mora plačati kmet žganje, ako je ne izpije v jeden dušek, ako je pa izpije, potem je mora plačati krčmar. Krčmar je donesel liter žganja, kmet je vzel steklenico in srkal, srkal, dokler ni pogoltnil peklenske pijače do zadnje kapljice. Ko je potem kmet hotel vstopiti v svoj voz, da se odpelje domov, zgrudil se je pred vozom, kakor da bi ga bila udarila strela. Priskočili so prisotni možje, toda nesrečnežu ni bilo več pomagati, kajti bil je — mrtev. To je žalosten izgled za žganjepivce!

*Strašna bolezen. — Minuli teden pripeljali so v tržaško bolnišnico 14letnega cigana Karrija, čigar truplo je bilo pokrito s črviči! Mati tega nesrečnega fantiča je izjavila, da je bil otrok vedno čil in zdrav in še-le te dni pojavili so se gnjusni črviči kar hkrati po vsem truplu.

*Nenadna smrt pri prisegi. „Hrvatski Branik“ piše: Posestnik Lazar Kuračić, pravoslavne vere, tožil je pri okr. sodišču v Mitroviči neko staro ženo za dolžnih mu 60 gl. — V sredo dne 4. t. m. bila je razprava o tej tožbi. Starka je trdila, da ni dolžna Kuračiću niti novčiča, v tem ko je Kuračić trdil, da ima tirjati 60 gld. od nje. In takó naj bi prišlo do prisege. Ko so vžgali sveče in je Kuračić pristopil k razpelu, rolila ga je starka, naj ne priseže po kvivem. Kuračić se ni zmenil za to; pristopil je k razpelu in položil roko na križ. A ko je izustil besede „Tako mi Bog...“, stresel se je in se zgrudil brez zavesti na tla. Ko so ga sodnijski sluge prinesli na hodnik, bil je že mrtev. ... Mar ni to očiten dokaz pravične kazni božje?

*78let v bolnišnici. Dne 11. decemb. umrla je v bolnišnici v Podernonu (Italija)

neka starka, ki je bila v omenjeni bolnišnici celih 78 let! Bilo je namreč leta 1817., — leta lakote — ko so ljudje našli v neki ulici v Podernonu nekako polumrto pokveko ženskega spola. Prinesli so ta nestvor v bolnišnico. Takrat bil je dotični nesrečni otrok star kakih 10 ali 12 let. Tekom let zrasla je nesrečnica do celih 70 cm., torej ostala je svoj živi dan prava pritlikovica. Nikdar pa ni vedela povedati, koliko je stara in kje je rojena; samo to je znala, da se zove Magdalena. Ta nepoznana nesrečnica stala je bolnišnico tekó 78 let okó 28 tisoč lir!

*O pokojnem Aleksandru Dumasu pišejo listi dolge podlistke. Jedni kritiki ga povzdigujejo v nebesa in ga proslavljajo kot velikega pesnika, drugi trde, da je bil mojster reklame in dramatične tehnike, pesniškega pa da v njegovih delih ni nič. Praktičnim ljudem pa imponuje pri Dumasu najbolj to, da je začel z dolgovi svojo pisateljsko karijero, zapustil pa gotovine tri milijone frankov in lepo palačo ter krasno vilo.

*Devetstoletnica vilice. — Letos je devetsto let, kar so se tudi v zapadni Evropi udomačile vilice. Dotlej so tudi cesarji in kralji s prsti zajemali jedila. Zasluga, da se je Evropa seznanila z vilicami, gre bizantinski princezinji Argili, katera se je l. 995. poročila s sinom beneskega doža Pietrom Orseolom in prinesla iz Bizanca prve vilice.

*Koliko ljudi je umrlo lani v Avstriji? Lansko leto je umrlo v Avstriji 715.188 oseb, 25.277 več nego l. 1893. Samo na Češkem, Kranjskem, Štajerskem, Koroskem, Tirolskem in Goriškem se je zmanjšalo število umrlih.

*Čujte, kaj žganje dela! V Zrečah na Štajerskem so našli truplo kovača Potočnika v Dravinji blizu županove hiše. Šel je zvečer iz krčme domov zelo pijan, padel v Dravinjo. se z glavo ob kamen močno udaril in utonil. Bil je strasten žganjepivec.

*Koliko je katoličanov na svetu? — Po zadnjih statističnih podatkih je 320 milijonov katoličanov na svetu pod 1163 škofi.

*Katoličanstvo v Angliji. — Iz letnika „Annuaire catholique“ (katoliški letnik) posnemamo, da so v Angliji 4 kardinali, 24 škofov, 3014 duhovnikov, 1788 cerkvá. Povrhu tega je 1 nadškof ter 2 škofa in partibus. Katoličanov je 41 parov angleških, škotskih in irskih, 53 baronnetov, 15 tajnih svetnikov, 8 angleških in 17 irskih poslancev. Katoličanov je 5½ milijonov; od teh je 1½ v Angloski in Galski, 365.000 v Škotski ter 3¼ milijona v Irski. Če se k istim prišteje še katoliško prebivalstvo v kolonijah in posestvih Anglije v Kanadi, Avstraliji in Indiji, šteje britansko kraljestvo v vsem 10,250.000 katoličanov.

Narodno gospodarstvo.

Čiščenje medu. Kadar smo po navadnem načinu odtisnili med, ostanejo še vedno mali voščeni deli v njem. Te izločimo najlažje, če precedimo med skozi žimnato sito, v katerem obliče voščeni deli. Če hočemo imeti prav fino razstavno ali tržno blago, nam ne zadostuje niti ta način čiščenja. Preskrbimo si velik lonec, kateri bo imel na dnu luknjo, ki se zapira s probkivim zamaškom. V ta lonec vlijemo med in ga postavimo potem v kotel vode, ter zanesimo ogenj pod kotlom. Ko se segreje med, dvigajo se medeni deli na površje. Zdaj vzamemo lonec iz vode, odpremo luknjo na dnu in pustimo, da se odteka med v zato napravljene posode. Vosek in vse, kar je gostega, ostane na dnu lonca. Se ve, da treba ravnati previdno in skrbeti, da se voda v kotlu preveč ne segreje, ker sicer zgubi med svoj aromatičen okus.

Konjsko meso. — V nekem berlinskem časniku je objavil grof H. Beringer obširen članek o konjskem mesu kot hrani. Priporoča prebivalcem konjsko meso in med drugim pravi: Čisto nevtemeljen predsodek, kateri dozdaj večini ljudi brani, da ne jedó konjskega mesa. Nihče gotovo ne vé in ne zna si razjasniti, zakaj prav za prav mu ne tekne konjsko meso. Nasproti pa vsak vé in trdi, da je konj naj-snažnejša žival in da je izmed vse domače živine, kar se tiče živeža, najbolj izbirljen. Konj je le dobro, zdravo krmo ter pije le čisto vodo; konj bi rajše od lakote poginil, predno bi snedel razne na pol zgnjile reči, katere se včasih predlagajo goveji živini in svinjam. Med konjskim in med govejim mesom je, kar okus zadene, le majhen razloček, tako, da se včasih kot goveje rabi ter žvija. Nevedé smo že vsi večkrat jedli

konjsko meso in jemo večkrat z velikim tekem čisto enako meso iz oslov in mul v pristnih laških salamah. To je samo od vzgoje vcepljen predsodek, zakaj da konjskega mesa ne jemo. Enako se je godilo v preteklem stoletju krompirju. Tu je bil vsaj izgovor: ljudje so se krompirja bali. Razširila se je namreč takrat govorica, da krompir napravlja mrzlico, da vničuje svet, kamor se vsadi itd. Toda o kakovosti konjskega mesa ne more biti nobene negotovosti in vendar se iz jedilnega listka iztrebljuje. S stališča človekoljubja se pa mora obžalovati, da se milijoni ljudi borno preživljajo s krompirjem in drugimi malo rednimi snovmi, dočim veliko milijonov kil najboljšega in najzdravejšega mesa v zgubo pride. Skušnja in znanstvena razkrojitev je dokazala, da je konjsko meso iz vseh vrst mesa povprečno najbolj redilno. Bouillon (močna juha) iz konjskega mesa je posebno redilen in okrepevalen; obsega namreč dvakrat toliko redilnih snovi kot juha iz govejega mesa. Zato se tudi daje v mnogih bolnišnicah konjski bouillon bolnikom, ki so okrepanja najbolj potrebni. Konjska mast je še mehkejša kot svinjska. Druga dobra lastnost konjskega mesa je, da se dalj časa more ohraniti, naj je že sveže ali skuhano. Najbolj se pa konjsko meso priporoča zavolj tega, ker je najzdravejše, to je, nima v sebi toliko boleznij kakor druge vrste mesa. Ker ni konjsko meso priljubljeno, godi se s tem tudi velika škoda narodnemu premoženju. Ako bi se konjsko meso več jedlo, imela bi od tega največ koristi — reja konj. Svečan.

Za kratek čas.

Čemu je vojaku glava? — Podčastnik: Zakaj ne sme vojak nikdar zgubiti glave? — Novinec Joško: Zato .... zato .... ker bi potem ne imel kam nasaditi čaka.

Otroške želje. — Mati (služabnica): Spravite otroke ven .... moj zdravnik prihaja. — Hčerka: Ali mamica, pusti nas tukaj, mi bi .... mi bi radi. — Mati: No, kaj pa bi radi? — Hčerka: Veš mamica, očka pravi vedno, da te gospod doktor vodi le za nos, — a mi bi radi enkrat to videli.

Iz gledišča. — Mati in nekoliko „godnih“ hčerk so se vrnile iz gledišča. — Mati: No otroci, kakó vam je ugajalo danes v gledišču? — Hčere: Oh, mamka, takó lepó niso igrali še nikoli. Vsa dekleta so se na koncu — omožila.

Dovtipni sluga. — Sluga: Milostljivi gospod, zunaj čaka neka omožena ženska. — Gospod: Kakó veš, da je omožena? — Sluga: Na čelu ima — rog.

Iz zakonskega življenja. — Mož (ki je bil dobil od svoje gospe zausnico, ves zmočen in osupel): „Zares, novo, doslej čisto neznano mi žensko ročno delo!“

Pravico srečo voščiti. — Mladi mož: „Dovolite mi milostno, da vam častitam k novemu letu, gospod baron?“ — Baron: „Saj vas niti ne poznam!“ — „Mladi mož: „Ali, gospod baron, saj se me pač še lahko spominjate: veste, jaz sem pisar sodniškega predsednika, kateri je gospoda barona zarubil.“

Nadarjenost za dobrega trgovca. — Trgovinski svetnik Absalon Jobovič: „I, kar molči mi o fantinu; moje Rebeke ne dobi, paje!“ — Gospa Sara Jobovič: „In zakaj ne, Absalon!“ — On: „Zakaj ne? Ali ne veš, da mi je prodal umetno izdelano steklo namesto demanta?“ — Ona: „Krasno! in ti Mojzes mu brani Rebeke, ko ima vendar najlepšo nadarjenost za dobrega trgovca!“

Vrl vojak! — Stotnik vpraša vojaka: „Vi Janez Prismodunski, kaj bi napravili, ako bi vas v vojski krogla zadela?“ — „Okoli bi pal, gospod atman!“

Tržne cene.

Kava: Santos	gld. 148—	do 152—
Sandomingo	165—	—
Java	168—	—
Ceylon	192—	—
Moka	195—	—
Sladkor	32-50	—
Špeh	56—	64—
Petrolji v sodu	20-25	—
„v zaboju	6-40	—
Maslo surovo	76—	—
kuhano	86—	—

Moka: (Majdičeva):

št. 0 gld. 13-20,	št. 1 gld. 12-80,	št. 2 gld. 12-80,
„ 3 „ 12 „ 4 „ 11-50,	„ 5 „ 11—,	„ 6 gld. 10-60,
„ 7 gld. —		

Ogerska:

št. 0 gld. 13-20,	št. 1 gld. 12-70,	št. 2 gld. 12-10,
„ 3 „ 11-60,	„ 4 „ 11-90,	„ 5 „ 10-10,
„ 6 gld. 9-70,	„ 7 gld. —	

Otrobi debele	gld. 4-60	do —
„ drobne	4-50	—
Turšica navadna	6-50	7—
Oves	7—	7-50

OGLASI.

Prodaja

STEINFELDSKO PIVO,
vino in žganje

M. Brass, v Gorici na Kornu
(v bivši Reichovi hiši).

Poslanica*).

Podpisani naznanjam vsem lenuhom, da jih vzame moj prijatelj Franc Magajne po domače „Prekrajntk“, posestnik v Mosori pri Cerknu hšt. 154 v dnino; plačuje jim po 70 kr. na dan, da ležijo v njegovi hiši. Po vrhu postreže jim tudi s potvico.

F. Bevk,
priča.

Franc Magajne
iz Pluženj hšt. 251.

*) Za sestavke pod tem naslovom uredništvo ni odgovorno. — Ured.

Krojaškega pomočnika

sprejme za stalno krojaški mojster Josip Munih
6 v Podbrdu na Tolminkem. 20

OGLAS!

19, 5-1 S.

P. n. gg. trtorecem priporoča podpisane po ugodnih cenah ameriške divje sadike

Riparia - Solonis - Rupestris

za cepljenje, katerih se ne prejme trtna uš; kakor tudi druge kakovosti sadik francoskega izvira. Gg. pride-
lovalcem semen pa priporoča semetje za umetne se-
nožeti, katero sčasom dá bogati in trajni pridelek.

Iv. Jož. Strechel

veleposesnik

3, 5-1 P.

v Semeniški ulici v Gorici.

Želodečne kapljice

lekarničarja C. Brady

(Marijacejske želodečne kapljice)

pripravljene 4, 32—2

v lekarni angelja varuha

G. Brady-a v Kroměřížu (Moravsko)

staro, priznано in znano zdravilno sredstvo ugodnega in okrepujočega delovanja za želodec in prebavljanje.

Želodečne kapljice

lekarničarja C. Brady-a

(MARIJACEJSKE KAPLJICE)

so zavite v posebno škatljo ter pre-
videne s sliko Marijacejske Matere
Božje (kot zaščitno znamko). Pod to
znamko mora se nahajati sledeči
podpis C. Brady-a.

Vsebina kapljic je napovedana.

C. Brady- 1 steklenica stane 40 kr.,
Schutzmarke. dvojnata 70 kr.

Opozorjam odjemnike naj ne kupijo ponarejene
želodečne kapljice. Pri kupovanju paziti je na zgornjo
zaščitno znamko s podpisom C. Brady ter zavrniti
vse ostale tvarine, kot ponarejene, katere nimajo
zgornjo zaščitno znamko ter podpis C. Brady.

Prave želodečne kapljice so na prodaj v
Gorici v lekarnah: Cristofolletti, Pontoni, Gironeoli,
Kürner in Gliubich. — V Sežani v lekarni Ritschel.

Slovanski obrtniki in trgovci.

Fotograf A. Jerkič
na Travniku
priporoča svoj fotografski
zavod zavednim Slovencem na
Goriškem.

„PRIMOREC“
prinaša v tem oddelku le
oglasne slovanskih trgov-
cev in obrtnikov katere
toplo priporoča.

Pek Karol Drašček
priporoča
pekarijo v Riva Corno 4
in družno prodajalnico kruha
v Semeniški ulici 2.

Svečar J. Kopač v Gorici
Solkanska ulica 9
priporoča pristne čebelno-voščene sveče
kg po gld. 2-45. Za pristnost jamči s 1000 kron.
Sveče slabijih vrst po jako nizki ceni. Zaloga
kadil za cerkve po gld. 1-20, 1 gld. 50 kr. kg.
Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Trgovca z vinom Ant. Pečenko
Vrtna ulica št. 8.
priporoča v sodčkih od 65 litrov naprej
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,
briskih in istrskih vinogradov. — Cene zmerne,
postrežba točna.
Za pristnost vina jamči.

Anton Kuštrin
v Gosposki ulici št. 23
priporoča
svojo trgovino raznih jedilnih
potrebščin. Postrežba točna.

Gostilničar Ivan Reja
priporoča svojo gostilno „pri
golobu“ za vojašnico št. 7.
Vino belo in črno prve vrste.
Kuhinja dobra. Cene zmerne.

Usnjar Franc Bensa
v Ozki ulici 8
priporoča vsakovrstno usnje,
podplate, kopita orodje in druge
potrebščine za čevljarje.

Anton Koren
Gosposka ulica 4
priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno
blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Tovarna piva Fr. Wahek
na Goriškem
PRIPOROČA SVOJO ZALOGO
goriškega piva.

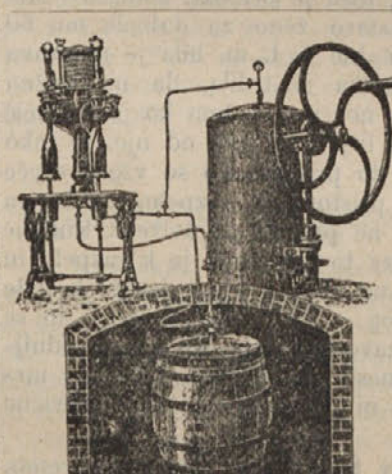
Andrej Čermelj
na Kornu
priporoča svojo zalogo razno-
vrstnega jedilnega blaga. —
Postrežba vestna.

Klobučar Anton Fon
v Semeniški ulici
priporoča svojo bogato zalogo
klobukov in kap ter gostilnico
preskrbljeno z izborni vini.

Andrej Jakl
Tovarnar kôž v Rupij
p. Miren.
Prodajalnica na Kornu v Gorici.

Papirnica Antona Jeretiča
v Semeniški ulici in za veliko vojašnico
priporoča vse izdelke, ki spadajo v šolsko in
pisarniško stroko, kakor peresa, svinč-
nike, papir, knjižice itd.

Saunig & Dekleva
glavna zaloga koles „Swift“ v ulici Fran Josipa
št. 4. — Zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev
itd. v nunski ulici št. 16. — Popravilnica koles
in izdelovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.

JOS. VINDYŠ

tovarna strojev in livarna

Praha - Smichov, Vinohradská ulica št. 94.

priporoča

patentne stočilne stroje

brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem

steklenic,

ZRAČNE TLAČILKE

(lastna iznajdba)

povsem nove, zboljšane sestave, kotle s pumpe, čistila za stekle-
nice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ven-
tili in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlita, medenine ali železa od
najmanjšega do največjega obsega.

Coniki na zahtevo brezplačno.